

Felleskatalogens ordliste

Desember 2023

Innhold

ORDLISTE	3
A.....	3
B.....	5
C.....	5
D.....	6
E.....	6
F.....	7
G.....	7
H.....	8
I.....	9
J.....	10
K.....	10
L.....	11
M.....	11
N.....	12
O.....	12
P.....	13
Q.....	13
R.....	13
S.....	14
T.....	15
U.....	16
V.....	16
Y.....	17
Ø.....	17
FORKORTELSER	17
Forkortes ikke	18
TALL.....	18
TABELLER I FELLESKATALOGEN	18
DIVERSE	19
Bakterier.....	19
Virus.....	19

ORDLISTE

^{131}I – radioaktivt jod

5-HT₃

α_1 -syreglykoprotein (orosomukoid)

A

abscess

absorbere, absorpsjon

acaricid (midd)

acetat

adherens, fl.: -er

adherent

adjuvans, fl.: adjuvantia

administrering (ikke administrasjon)

adrenerg reseptor

adrenokortikotrop

adrenoseptor

aerob

afterload

aids (ikke bruk ervervet immunsviktsyndrom, bruk små bokstaver)

akillesene, akilles

akkommodasjon

aksessorisk

aksillær

aksiom

akson, aksonal

aktinomykose

akutt lungesviktsyndrom (bruk ARDS)

akyli (achylia)

alaninaminotransferase (bruk ALAT, ikke bruk GPT, ALT)

aleksi

alfablokker (men α_1 -blokker)

alfaagonist (ikke bruk alfaadrenerg reseptoragonist etc.)

alkalisering

allergi mot (ikke allergi for)

alveolær

analgetikum, fl.: -ka

anestetikum, fl.: -ka

anses (men sees)

antiarytmika klasse IA (ikke 1A)

antibiotikum, fl.: -ka

antidepressiv, fl: -er

antidiuretisk hormon (bruk ADH)

antihypertensiv, fl: -er

antiinfektiv, fl: -er

antikoagulantium, fl.: -tia

antiparkinsonmidler

antipsykotika (ikke bruk nevroleptika)

antipyretikum

antrasyklin

apné, apneen

appendiks (ikke bruk appendix)

appetitt

arteriell

aspartataminotransferase (bruk ASAT, ikke bruk SGOT, AST)

atero-

atferd

atrioventrikulær (bruk AV)

AUC (vekt/volum \times tid, f.eks. ng/ml \times time)

azo-, (f.eks. azorubin)

B

baktericid
baseline
ben (ikke bein)
betablokker (men β_2 -blokker)
betaagonist (ikke betaadrenerg reseptoragonist etc.)
blodgjennomstrømning
blod-hjerne-barrieren
blodtilstrømning
blodtrykkssenkning
blodtrykksstigning
blodtype A, B, O
bloduttredelse
blokk (et blokk)
blokkere, blokade
bolusdose, bolusinjeksjon
bronkie, fl.: -er
bronkodilatator
bukkal
bypass (f.eks. bypassoperasjon)

C

carotis
CD4+-tall
cervix (men cervikal)
Child-Pugh 5-15 (ikke bruk klasse, grad eller score)
Child-Pugh A, B eller C (ikke bruk klasse, grad eller score)
choroidea
Clostridioides difficile (tidligere kalt Clostridium difficile)
Clostridium (men klostridier)
corpus
cortex (men kortikal)

COX-1, COX-2

CPK (kreatinfosfokinase, bruk CK)

CYP2D6, CYP1A2 etc.

CYP-induktor(er), -hemmer(e), - substrat(er)

cystein

cytokrom P-450 (bruk CYP450)

cytostatikum, fl.: -ka

D

dendritt, dendrittisk

deoksy-

deoksyribonuklease (bruk DNase)

differensial (-telling o.l.)

distribusjonsvolum (bruk Vd)

diuretikum, fl: diuretika

E

eksaserbasjon (bruk helst forverring)

eksklusive (forkortes ekskl.)

ekso- (ikke bruk exo-)

ekspektorantium, fl.: -tia

ekstrapulmonal

ekstrapyramidal

ekstravasal

ekstravasasjon

elektroencefalografi/-gram (bruk EEG)

elektrokardiografi/-gram (bruk EKG)

embryo, fl: -er

er blitt/har blitt (bruk er/har)

ervert immunsviktsyndrom (bruk aids)

erytrocytt (ikke bruk røde blodceller)

erytropoese

erytropoetisk

erytrosin

eutyreot, eutyroid

eventuell, eventuelt forkortes til ev. (men eventuelle)

F

faryngeal

farynks

feces (men: fekal, fekalier)

fedme (ikke bruk adipositas)

fentiazin

first pass

first pass-metabolisme/førstepassasjemetabolisme

fluorescens

folinsyre = acidum folinicum (folinat ved saltform) - ikke bruk leukovorin

follikkel

follikkelstimulerende hormon (bruk FSH)

folsyre = acidum folicum (folat ved saltform)

for eksempel (bruk f.eks.)

foreskrive (= bestemme, anbefale), f.eks. legen foreskrev diett, etter foreskrevne regler, se forskrive

forskrive (= bestille skriftlig) eks. medisin forskrevet på blå resept, se foreskrive

fortolkning

fungicid

fungistatisk

førstelinjebehandling (ikke bruk 1.-linjebehandling)

føtal

G

gamma-aminosmørsyre (bruk GABA)

gamma-GT (bruk GGT)

gangren, fl: -er

gasbind

gastroøsofageal
glomerulær filtrasjonsrate (bruk GFR)
glukokortikoider (ikke bruk glukokortikosteroider)
glukose-galaktosemalabsorpsjon
glukosylere
glukuron
glutation
glykoprotein
graft (bruk helst transplantat)
gramnegativ
grampositiv
mage-tarmkanalen (ikke bruk gastrointestinaltractus)

H

Haemophilus influenzae type b (HIB)
hallusinogen
halveringstid (bruk $t_{1/2}$, ev. $T_{1/2}$ hvis det står i starten av en setning)
HbA1c
HBsAg
hCG
hematokrit
hematopoese
hematopoetisk
hemoragi, hemoragisk
Henles sløyfe (ikke bruk Henle's sløyfe)
herpes simplex-infeksjon o.l.
high density lipoprotein (bruk HDL)
high flux-filter, high flux-membraner
hiv-1, hiv-2
hjerneslag (ikke bruk apopleksi)
hjerte- og karsykdom

hjerte-karkirurgi
hjerte-karsystemet
hjerteklaff
homeostase
hovedsakelig (men saklig)
humant leukocyttantigen (bruk HLA)
hypnotikum, fl: hypnotika
hypofyseektomi
hypothalamus (men hypotalamisk)
hypothalamus-hypofyse-binyre (bruk HPA)

|
i stedet for eller istedenfor
ikke signifikant, f.eks. forskjellen er ikke signifikant, derimot ikke-signifikante forskjeller
ikke-følsomme bakterier
ikke-selektive (ikke bruk uselektive)
ikke-steroide antiinflammatoriske midler (bruk NSAID, ikke NSAIDs)
immunsuppresjon (ikke immundepresjon)
immunsuppressiv
immunsuppressivt middel
in vitro (ikke i kursiv)
in vitro-fertilisering (IVF)
in vivo (ikke i kursiv)
induktor (ikke bruk induser)
infusjon, infundere
injeksjon, injisere
inklusive/inkludert (forkortes inkl.) - inkluderer og inkluderende forkortes ikke
inotrop (i sammenheng med hjertet)
insekticid
insuffisiens
interstitiell

intratekal

intrinsisk faktor

intraartikulær

iskemi, iskemisk

J

johannesurt (prikkerikum)

K

kalsium/fosfatbalansen

karnitin

karsinogen

karsinogenisitet

kasuistikk

kjemoterapeutikum, fl.: -ka

klostridier (men Clostridium)

klyster

koagel, fl: -ler

koagulantium, fl.: -ia

koenzym

kokleær, men cochlea

-kolin (acetyl-)

kolon (ikke bruk colon)

koloskopi

konjunktiva

koriokarsinom

koriongonadotropin

kornea

korneal

koronar

kortikal (men cortex)

kortikoid (adj. for å beskrive effekt)

kortikosteroid (subst., vær spesifikk hvis mulig – bruk glukokortikoid, mineralkortikoid)

kreatininclearance (bruk Cl_{CR})

kreatinkinase (ikke bruk kreatinfosfokinase, bruk CK)

kroppsmasseindeks (bruk BMI eller KMI)

kumarin

kurare (ikke bruk curare)

kurkumin

L

laksantium, fl.: -tia

laktatdehydrogenase (bruk LDH)

langsomme CYP-omsettere («poor metabolizers»)

larynks (men laryngeal)

lateks

lever-/nyrefunksjon (bruk lett, moderat eller alvorlig nedsatt)

levodopa (ikke bruk l-dopa)

low density lipoprotein (bruk LDL)

luteiniserende hormon (bruk LH)

lymfeknute (ikke bruk lymfekjertel)

M

maksimal serum-/plasmakonsentrasjon (bruk C_{max})

maksimum og maksimal (forkortes maks.)

makula (f.eks. makulaødem)

matriks

melk/plasmaforholdet

meningeal

meticillinresistente gule stafylokokker (bruk MRSA)

mikrogram (bruk μg)

minimum (forkortes ikke, men C_{min})

minutter (forkortes ikke)

mm Hg

monoaminerg
monoaminoksidasehemmer (bruk MAO-hemmer)
mononukleose (ikke bruk kysseysyke)
mosmol, mosmol/liter
mRNA
MR-undersøkelse
mucosa (men mukøs, mukoid)
mukopolysakkarid
multippel (sklerose), men multiple
muskel-skjelettsystemet
mutagenisitet
myasteni
mycoplasmer (men mykoplasmose)
myelosuppressiv
måned, måneder (forkortes ikke)

N

natural killer cells/naturlige drepeceller (bruk NK-celler)
nevrose
nøytrofil

O

obstetrikk, obstetrisk
oftalmolog
oftalmologisk
okkludere, okklusjon
-oksid (ikke oksyd)
omrystes (bruk ristes)
opioid (ikke bruk opiat)
oppløsning (ikke bruk løsnings)
oransje
osmolalitet (mol/kg)

osmolaritet (mol/liter)

overflatisk (= på overflaten/huden, ikke bruk overfladisk)

overfølsomhet for (ikke bruk overømfintlig for)

overvåkning (ikke bruk overvåking)

P

pankreas

paraoransje

parathyreoidea

parkinsonlignende

Parkinsons sykdom (stor P), men parkinsonisme (liten p)

paroksysmal

peroral (ikke bruk per os)

P-glykoprotein (bruk P-gp)

plakk (f.eks. plakkpsoriasis, ikke bruk plaque)

pleura

potensere (ikke bruk potenziere)

prekursor eller forløper (ikke bruk precursor)

preload

prodrug (et prodrug, ikke en prodrug)

protein (ikke bruk eggehvite)

protozocid

pulmonal (ikke bruk pulmonær)

pupill

pupilldilaterende

Q

QT_c

R

recessiv

rektum

relaksantium, fl.: -tia
retikulum, retikulært
revers transkriptase
revers transkriptasehemmer
revmatikum, fl.: -ka
reumatoid
rhesus
Rh-faktor
ribonuklease (bruk RNase)
ribonukleinsyre (bruk RNA)
Ringer-laktatoppløsning
riste (ikke bruk ryste eller omryste)

S

saklig (men hovedsakelig)
scapula
screening
scrotum (men skrotal)
seboreisk
sedativ-hypnotisk
sees (ikke bruk ses)
sekunder (forkortes ikke)
sekvele
selektive serotoninreopptakshemmere (bruk SSRI)
serotonerg reseptor
serotonin- og noradrenalinreopptakshemmere (bruk SNRI)
sfinkter (men sphincter ani)
skjoldkjertel (ikke bruk skjoldbruskkjertel)
sklera, skleral
spedbarn
spiroketer

splenektomi
steady state
stressituasjon
strømning (strømming = sild)
subaraknoidal
subkutan (bruk s.c.)
sublingvaltabletter
sukrase-isomaltasemangel
sukrose (ikke bruk sakkarose)
suksinat (ikke bruk succinat)
suppresjon
syklase
syklisk adenosinmonofosfat (bruk cAMP)
syklo-, sykloforbindelser
syklus, sykluser, syklisk
syre-basebalansen

T
talassemi (lat. thalassemia)
tarmtømming
tas (ikke bruk taes)
teratogenisitet
thalamus
thorax (men torakal)
thymus
thyreoidea (men tyreoid)
tiazid
tid til maks. serum-/plasmakonsentrasjon (bruk T_{\max})
tilbakestrømning
tilsvarende/tilsvarer (forkortes tilsv. hvis mulig)
timer (forkortes ikke)

toksoplasma (men Toxoplasma gondii)

total laktasemangel

trachea (men trakeal)

trakeotomi

transmitter, fl.: -e

trisykliske antidepressiver (bruk TCA)

tumornekrosefaktor (bruk TNF)

type 1-reaksjon(er)

tyreogen

tyreoglobulin

tyreoid, tyreoidektomi

tyreoidisme

tyreostatikum, fl.: -a

tyroksin

tyrosin

U

uhensiktsmessig sekresjon av antidiuretisk hormon (bruk SIADH)

ulcerasjon

ureter, uretere (urinleder)

ureteritt (eng. uretheritis)

urethra (urinrør)

uretritt (eng. urethritis)

urikosurisk

uten konserveringsmiddel (ikke bruk ikke konserver)

utskrivning

V

vaksinasjon (f.eks. vaksinasjonsprogram)

vaksinering (handling, f.eks. revaksinering)

vannlating

vannløselig

vasodilatasjon

vasodilatator

very low density lipoprotein (bruk VLDL)

visceral

væske- og elektrolyttbalansen

Y

yoghurt

Ø

økning

øsofageal

øsofagus (ikke bruk oesophagus)

FORKORTELSER

°C celsius

bl.a. blant annet

ca. cirka

cal kalori

dvs. det vil si

e.l. eller lignende

ekskl. eksklusive, ekskludert

ev. eventuell, eventuelt, eventuelle

f.eks. for eksempel

f.o.m. fra og med

hhv. henholdsvis

iht. i henhold til

inkl. inklusive, inkludert

kcal kilokalori

kJ kilojoule

kr krone(r)

m.a.o. med andre ord

m.m. med mer
maks. maksimal, maksimum (men T_{max})
mfl. med flere
mhp. med hensyn på
mht. med hensyn til
mv. med videre
nr. nummer
o.a. og andre (annet)
o.l. og lignende
osv. og så videre
pakn. pakning
pga. på grunn av
pr. per
resp. respektive
t.o.m. til og med
tilsv. tilsvarende
vha. ved hjelp av

Forkortes ikke
eller

liter

minutt(er)

måned(er)

sekund(er)

TALL

5000

10 000

TABELLER I FELLESKATALOGEN

- Tabeller avgrenses/deles bare med horisontale streker, ikke vertikale streker.
- Bruk ikke kolon i overskrifter i tabeller.

- Benevning (kg, mg, mmol/liter osv.) bør stå i overskriften. Bør stå i parentes.
Eksempel: Cl_{CR} (ml/minutt)
- Fotnoter i tabellen angis om mulig med opphevet tall¹. Hvis det brukes opphevede tall ellers i teksten (f.eks. mm^2), slik at fotnote som opphevet tall kan virke forvirrende, brukes bokstaver (eks. måned^a).

DIVERSE

Større enn og mindre enn: > <

Større enn/er lik og mindre enn/er lik: \geq \leq

1. trimester (ikke første)

5 tabletter (ikke fem)

Fe^{2+}

ED₉₅

T₁-T₄

3-måneders alder

Etter 5 måneders bruk

Aldri komma foran tilsv.

Alltid komma foran resp.

1,5-3,2 timer (avsnittet Egenskaper), 1½-2 tabletter (avsnittet Dosering)

Ikke bruk 'IKKE', '**ikke**', '*ikke*' eller '*ikke*' for å utheve informasjon

Unngå 'NB!' i størst mulig grad

Bakterier

Slektsnavnet skrevet med stor forbokstav (ev. forkortet til stor forbokstav) fulgt av det spesifikke navnet som skrives med liten forbokstav, f.eks.: Chlamydia trachomatis.

I bøyde former eller som ledd i sammensatte ord benyttes liten forbokstav. Bakterier skrives ikke i kursiv.

Virus

Skrives med små bokstaver, bortsett fra når navnet viser til navnet på en person for eksempel Epstein-Barr-virus. Forkortelser kan likevel skrives med store bokstaver.

Bindestrek benyttes når virus/bakterie består av to ledd eller forkortelse: Herpes simplex-infeksjon og HPV-vaksine, men herpesinfeksjon. Virus skrives ikke i kursiv.

